

На основу члана 85. ст. 4. Закона о тржишту капитала („Службени гласник Републике Србије“ бр. 31/2011), Комисија за хартије од вредности доноси

П Р А В И Л Н И К
о поступцима који се могу сматрати злоупотребом тржишта и обавезе у циљу
спречавања и откривања злоупотребе тржишта

Члан 1.

Овим правилником прописују се поступци који се могу сматрати злоупотребом тржишта, као и обавезе учесника на тржишту у циљу спречавања и откривања истих.

Члан 2.

Лажни или обмањујући сигнали и формирање цена

(1) Приликом процене које активности могу да представљају злоупотребу тржишта из члана 85. став 1. тачка 1), Закона о тржишту капитала („Службени гласник Републике Србије“, бр.31/2011, у даљем тексту: Закон), разматраће се следећи индикатори, који сами по себи не значе да се у конкретном случају ради о злоупотреби тржишта, нити се подразумева супротно ако нека чињеница или догађај није наведен овде, већ се приликом процене требају узети у обзир специфичне околности сваког појединачног случаја:

а) у којој мери дати налози за трговање или извршене трансакције представљају значајан део дневног обима трансакција релевантним финансијским инструментом регулисаном, односно МТП тржишту, посебно када те активности воде до значајне промене цене финансијског инструмента;

б) у којој мери налози за трговање које су издала лице са значајном куповном или продајном позицијом у финансијском инструменту или трансакције које су та лица извршила воде до значајних промена цене финансијског инструмента или изведених финансијских инструмената или односне варијабиле, укључене на регулисано, односно МТП тржиште;

в) да ли извршене трансакције доводе до стварне промене власништва над финансијским инструментом укљученим на уређеном тржишту;

г) у којој мери дати налози или извршене трансакције обухватају измену позиција у кратком периоду и представљају значајан део дневног обима трговања релевантним финансијским инструментом на уређеном тржишту те да ли би могли бити повезани са значајним променама цене финансијског инструмента укљученог на уређено тржиште;

д) у којој су мери дати налози или извршене трансакције концентрисани у оквиру кратког временског раздобља током дневног трговања довели до промене цене која је следом тога променила смер кретања;

ђ) у којој мери дати налози мењају приказ најбољих цена понуде или потражње финансијског инструмента укљученог на регулисано, односно МТП тржиште, или приказ дубине тржишта која је видљива учесницима на тржишту, а уклоњени су пре него што су извршени;

е) у којој су мери налози дати или трансакције извршене у специфично време (на крају трговања) или око специфичног времена у којем се израчунавају референтне цене (цене затварања) и раде друга израчунавања, а исте воде до промене цена које имају утицај на референтне цене и израчунавања.

Фиктивни поступци или сваки други облици обмане или преваре

Члан 3.

(1) У сврху примене члана 85. став 1. тачка 2) Закона, приликом процене које активности би могле да представљају злоупотребу тржишта размотраће се следећи индикатори, који сами по себи не значе да се у конкретном случају ради о злоупотреби тржишта, нити се подразумева супротно ако нека чињеница или догађај није наведен овде, већ се приликом процене требају узети у обзир специфичне околности сваког појединачног случаја:

а) Претходи ли датим налозима или извршеним трансакцијама или следи након њих, ширење неистинитих, лажних или обмањујућих информација од стране лица која су налоге дали или трансакције извршили или лица која су с њима повезана;

б) Да ли налоге дају или трансакције извршавају лица која, пре или након што дају налог или изврше трансакцију, дистрибуирају, непосредно или посредством лица која су са њима повезана, истраживања или препоруке за улагање које су нетачне, пристрасне или очигледно под утицајем материјалних интереса.

Обавештавање о сумњивим трансакцијама

Члан 4.

(1) Овлашћени учесници на тржишту су организатор тржишта, односно регулисано тржиште, инвестиционо друштво и оператер Мултилатералне трговачке платформе (МТП).

(2) Овлашћени учесници на тржишту су дужни да пропишу и примењују поступке и мере чији је циљ откривање и спречавање манипулације на том тржишту, односно МТП, као и да пруже пуну помоћ Комисији за хартије од вредности (у даљем тексту: Комисија) приликом спровођења мера у надзору.

(3) Овлашћени учесници на тржишту који оправдано сумњају да би трансакција могла представљати трговање на основу инсајдерске информације или манипулацију на тржишту, дужни су без одлагања о томе да обавесте Комисију.

(4) Овлашћени учесник на тржишту, у сваком појединачном случају, одлучује да ли постоје оправдани разлози за сумњу да трансакција представља трговање на основу инсајдерске информације или манипулације на тржишту, сагласно одредбама Закона о тржишту капитала.

Члан 5.

(1) Овлашћени учесник на тржишту који подлеже обавези обавештавања Комисије из члана 4. овог правилника, дужан је да Комисији достави најмање следеће податке:

- опис трансакције, врсту налога и друга својства налога као и врсту трговања;
- разлог сумње да би трансакција могла представљати манипулацију на тржишту;
- идентитет лица у чије име би трансакције биле извршене, те других лица укључених у предметну трансакцију;
- у ком својству делује лице која подлеже обавези обавештавања;

- сваку другу информацију која би могла бити значајна у разматрању спорних трансакција;

- потпис подносиоца обавештења (и овера печатом).

(2) Ако подаци из става 1. овог члана нису на располагању у тренутку упућивања обавештења, достављено обавештење садржи најмање разлоге због којих лице које га доставља оправдано сумња да би трансакција могла да представља злоупотребу тржишта. Све остале податке овлашћени учесник на тржишту дужан је да достави Комисији чим му подаци буду доступни а најкасније у року од 24 часа.

(3) Обавештење из члана 4. овог правилника доставља се Комисији на обрасцу („ЗТ“) који је саставни део овог Правилника и доступан је на интернет страници Комисије и то на следеће начине:

- поштом или телефаксом,
- у изузетним случајевима који не трпе одлагање и телефоном, с тим да је овлашћени учесник дужан да у року од 24 часа од тренутка телефонске пријаве Комисији достави писмено обавештење.

(4) Поред доставе обавештења из члана 4. овог правилника у писменој форми исто се доставља и у електронској форми, а формат достављања биће дефинисан посебним упутством Комисије.

Члан 6.

(1) Овлашћени учесник на тржишту који подлеже обавези обавештавања Комисије из члана 4. овог правилника, о наведеном обавештењу не сме да обавести ни једно друго лице, што се посебно односи на лице на чије су име дати налози, односно обављене трансакције или стране повезане са тим лицима, осим лица којима се обавештење доставља на основу закона. Испуњавање овог захтева не излаже лице која је извршило обавештавање никаквој врсти одговорности, под условом да лице које је доставило обавештење делује у доброј вери.

(2) Комисија неће открити идентитет лица које је обавестило о трансакцијама ако би то штетило том лицу или би му могло нанети штету.

(3) Обавештавање према члану 4. овог правилника достављено у доброј вери, не представља кршење било којег ограничења откривања информација прописаног уговором или било којим прописом те не подлеже никаквој врсти одговорности за лице које је дало такво обавештење.

(4) Обавези обавештавања из члана 4. овог правилника подлежу:

- Овлашћени учесници на тржишту који имају регистровано седиште у Републици Србији;

- Филијала овлашћеног учесника на тржишту Републике Србије која обавља услуге и активности другој држави.

(5) Када Комисија прими обавештење из члана 4. овог правилника од филијале овлашћеног учесника која обавља услуге и активности у другој држави, исто ће одмах доставити надлежном телу државе тржишта на које се обавештење односи.

Члан 7.

Овај правилник ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије“.

Број: 2/0-01-643/1-11
Београд, 15.11.2011. године

ПРЕДСЕДНИК КОМИСИЈЕ

др Зоран Ћировић, с. р.

ОБАВЕШТЕЊЕ

1. ОПИС ТРАНСАКЦИЈЕ

Датум трансакције: _____

Време трансакције: _____

Место извршења трансакције: _____

2. ВРСТА НАЛОГА И ДРУГА СВОЈСТВА НАЛОГА КАО И ВРСТА ТРГОВАЊА

Идентификациона ознака
финансијског инструмента: _____

Цена: _____

Количина: _____

**3. ИДЕНТИТЕТ ЛИЦА У ЧИЈЕ ИМЕ БИ ТРАНСАКЦИЈА БИЛА ИЗВРШЕНА ТЕ
ДРУГИХ ЛИЦА УКЉУЧЕНИХ У ПРЕДМЕТНУ ТРАНСАКЦИЈУ**

4. У КОМ СВОЈСТВУ ДЕЛУЈЕ ЛИЦЕ КОЈЕ ПОДЛЕЖЕ ОБАВЕЗИ ОБАВЕШТАВАЊА

**5. СВАКА ДРУГА ИНФОРМАЦИЈА КОЈА БИ МОГЛА БИТИ ЗНАЧАЈНА У
РАЗМАТРАЊУ СПОРНЕ ТРАНСАКЦИЈЕ**

6. ПОТПИС ПОДНОСИОЦА ОБАВЕШТЕЊА (И ОВЕРА ПЕЧАТОМ)

_____	_____	_____	_____
Место	Датум	Подносилац	Потпис